

een fundamenteel verschil. Hoe moet je van de Kamer verwachten dat zij een keuze gaat maken tussen die zes voorstellen, elk met zijn merites en zwakke punten?

Het recente voorstel van Luc Goutry en Stefaan De Clerck valt om verschillende redenen op. Het werd gelanceerd toen het sociaal statuut van de schouwspelartiest weer eens 'brandend actueel' was, dus het kreeg behoorlijk wat pers-aandacht – mooi meegenomen in een verkiezingsjaar. Daarnaast is het – ere wie ere toekomt – een elegant voorstel, waar je schijnbaar niet veel op tegen kunt hebben. Het behoort eerder tot de pragmatische lijn. Dat wil zeggen dat het zich alleen bezig houdt met de socialezekerheidspositie van schouwspelartiesten, de fiscale positie komt (nog) niet aan bod. Ook de financiële impact voor de overheid blijft beperkt.

De bedoeling van het wetsvoorstel is driedig: ervoor zorgen dat de sociale bijdragen eindelijk effectief betaald worden, op een controleerbare manier; de administratieve moeilijkheden van de schouwspelartiesten beperken; de opdrachtgever verlossen van de administratieve verplichtingen waaraan hij normaal als werkgever moet voldoen.

Het begint met art. 3, 2° KB op te heffen – wat geen slechte zaak is. Voorts zouden alle schouwspelartiesten zich moeten aansluiten bij een Secretariaat voor Podiumkunstenaren (SPK), een soort mengeling tussen een sociaal secretariaat en een interimkantoor. Een echt interimkantoor zou het niet mogen zijn, aangezien uitzendarbeid – in ruime zin: het ter beschikking stellen van personeel aan een andere werkgever – streng gereguleerd is, en ten tweede omdat het SPK in geen enkel geval zou bemiddelen met de werkgever. Hoe dat in de praktijk zal functioneren moet nog bekeken worden. Het SPK zou in de eerste plaats bepalen of een schouwspelartiest eerder als zelfstandige opereert, of eerder als werknemer, afhankelijk van diens 'sociaal-economische realiteit'. Als het de schouwspelartiest als werknemer klasseert, zou het meteen ook al diens administratieve rompslomp op zich nemen – tenminste alles wat met zijn arbeidsrechtelijke positie te maken heeft, een belangrijke nuancering. Het zou de bedrijfsvoorheffingen storten, voldoen aan de werkgeversverplichtingen (die zo'n belangrijke rol spelen in het falen van art. 3, 2° KB) en een factuur opstellen voor degene die de schouwspelartiest aanwerft. Een regeling die dus voordelen biedt, zowel voor de 'decretalen', als de rest.

De schouwspelartiest is er daarnaast zeker van dat hij sociaal beschermd is, omdat het kantoor ook de werkgeversverplichtingen op zich neemt die bij de sociale zekerheid horen: de werkgeversbijdragen. Voor de artiesten die nu

onder art. 3, 2° van het KB vallen, is dat een verbetering van honderd procent. Voor de 'decretalen' heeft dat normaal gezien weinig belang.

Een laatste wijziging waar veel mensen op zitten te wachten, is het gegeven dat een artiest zich weer bij de RSVZ kan aansluiten als hij dat wil en als de secretariaten dat in overeenstemming achten met zijn 'sociaal-economische realiteit'. Voor artiesten, die van zichzelf al lang vonden dat ze groot genoeg waren om als zelfstandige te worden beschouwd, wordt die mogelijkheid dus eindelijk geopend.

De werkgever, die in het verleden niet al te happig was om zijn verplichtingen na te komen – zeker niet als het om eenmalige organisaties ging –, is nu ook verlost van de papierwinkel die bij het werkgeverschap komt kijken. Hij krijgt van het SPK een factuur, hij betaalt die, en dat is dat. Het nettoloon wordt door het SPK aan de artiest betaald. Dat klinkt allemaal heel elegant – en dat is het eigenlijk ook –, maar hier komt een kink in de kabel.

Om hetzelfde nettoloon te krijgen als onder art. 3, 2° KB – in welk systeem het nettoloon het brutoloon verdacht dicht benaderde –, zullen artiesten dus meer dan het dubbele moeten factureren. Anders gezegd: de organisator van culturele evenementen ziet zijn budget en daarmee zijn affiche gehalveerd. Dat betekent concreet dat cultuur een pak duurder wordt, of dat artiesten minder werk zullen vinden, of dat artiesten genoeg zullen moeten nemen met minder geld voor hun prestatie. Of een combinatie van die drie. Het spaarvarkentje van de sociale zekerheid dat aanschuift aan de trog maakt de spoeling merkkelijk dunner. Wim Van Goethem, fractiemedewerker van de CVP, pareert dit probleem. 'Het is niet de bedoeling om de culturele sector te nekken. De kans dat cultuur duurder wordt is inderdaad reëel, maar aan de andere kant: artiesten vragen sinds jaar en dag een statuut. Nu krijgen ze er één dat volgens ons werkbaar is, en dat heeft natuurlijk een prijs. Iemand die een gewone kantoorjob heeft, krijgt tenslotte ook niet zijn brutoloon mee naar huis. Overigens kan niemand de impact van deze regels op voorhand inschatten. Onze stelling is hoe dan ook: beter dit, dan zwartwerk, want dat levert alleen maar problemen op.'

Een probleem dat de werkgevers van de gesubsidieerde/decretale sector (bij monde van de VDP – Vlaamse Directies voor Podiumkunsten) bezighoudt, is die eigenaardige combinatie van interimkantoor en sociaal secretariaat. Ten eerste vrezen zij dat zo een regeling hen geld gaat kosten. Zij hebben de ervaring dat interimkantoren voor schouwspelartiesten, zoals die in Frankrijk en Nederland bestaan, hen nogal wat geld aanrekenen. Zij

dringen er daarom op aan dat de werkgever die een artiest voor langere tijd in dienst neemt, de administratie zelf mag blijven doen. Die eis is in zekere zin gerechtvaardigd: waarom zouden zij geld uitgeven aan een tussenpersoon, wanneer zij al administratief personeel in dienst hebben? Daar staat dan wel tegenover dat de administratie van de artiest, die in het voorstel gecentraliseerd wordt, weer versplintert. Vele artiesten schnabbelen immers, en daarbij komt nog dat acteurs, bijvoorbeeld, dikwijls nog op tournee zijn voor één werkgever, terwijl ze al aan het repeteren zijn voor een andere.

Wanneer de kosten van het SPK zouden verhaald worden op de artiest of de overheid en niet op de werkgever, heeft de VDP daar in principe geen problemen mee, maar zij vrezen dat zij ervoor zullen opdraaien – iets wat in de tekst van het wetsvoorstel trouwens gesuggereerd wordt. Alles hangt af van de manier waarop deze Secretariaten voor Podiumkunstenaren in de praktijk zullen functioneren en/of gefinancierd worden.

Tweede probleem: de facturen die de werkgevers toegestuurd krijgen van het SPK zouden hen in conflict kunnen doen komen met de regels van het decreet. Het podiumkunstendecreet verplicht gesubsidieerde organisaties immers om een deel van de subsidies te besteden aan loonkosten. De ervaring van de VDP is dat de Vlaamse Gemeenschap niet veel zin heeft om uit te pluizen waar in een factuur het aandeel loon verscholen zit. Liesbeth Dejonghe van de VDP: 'We hebben dat al gemerkt met de interimkantoren voor artiesten uit Nederland en Frankrijk. De Vlaamse Gemeenschap valt daar soms over, omdat het aandeel loon in zo'n factuur moeilijk af te zonderen is.' Ook hier hangt veel af van de manier waarop de eventuele wet ten uitvoer wordt gebracht. Misschien dat de modelovereenkomst – waarop het bedrag moet vermeld zijn – als een eenvoudig bewijsmiddel kan dienen.

Een laatste nieuwigheid in het voorstel De Clerck/Goutry is de oprichting van een Dienst voor Podiumkunstenaren, een gezamenlijke dienst van de RSZ en de RSVZ, die over de toepassing van deze wet waakt. In het voorstel wordt elke podiumkunstenaar verplicht om zich te laten registreren bij deze dienst. Wie dat niet doet, kan niet als podiumartiest werken. De dienst zorgt ervoor dat artiesten onder het juiste statuut opereren (zelfstandige of werknemer) en houdt toezicht op het veld. Wie de wet met de voeten treedt, wordt gestraft: podiumartiesten kunnen geschorst worden, en de opdrachtgevers worden, zoals in de bouwsector, hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de betaling van de bijdragen. In de praktijk wil dat zeggen dat een opdrachtgever er geen be-